

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2025/161

Karar Sayısı : 2026/12

Karar Tarihi : 15/1/2026

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Bodrum 3. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 24/4/2001 tarihli ve 4650 sayılı Kanun'un;

A. 5. maddesiyle değiştirilen 10. maddesinin üçüncü fıkrasının (f) bendinin,

B. 7. maddesiyle değiştirilen 14. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal ve..." ibaresinin,

Anayasa'nın 35., 36., 40., 46. ve 141. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: Kamulaştırma bedelinin tespiti ve taşınmazın idare adına tescili talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un itiraz konusu kuralların da yer aldığı;

1. 10. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Kamulaştırma bedelinin mahkemece tespiti ve taşınmaz malın idare adına tescili

Madde 10 – (Değişik: 24/4/2001 - 4650/5 md.)

Kamulaştırmanın satın alma usulü ile yapılamaması halinde idare, 7 nci maddede göre topladığı bilgi ve belgelerle 8 inci madde uyarınca yaptırmış olduğu bedel tespiti ve bu husustaki diğer bilgi ve belgeleri bir dilekçeye ekleyerek taşınmaz malın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesine müracaat eder ve taşınmaz malın kamulaştırma bedelinin tespitiyle, bu bedelin, peşin veya kamulaştırma 3 üncü maddenin ikinci fıkrasına göre yapılmış ise taksitle ödenmesi karşılığında, idare adına tesciline karar verilmesini ister.

Mahkeme, idarenin başvuru tarihinden itibaren en geç otuz gün sonrası için belirlediği duruşma gününü, dava dilekçesi ve idare tarafından verilen belgelerin birer örneği de eklenerak taşınmaz malın malikine meşruhatlı davetiye ile veya idarece yapılan araştırmalar sonucunda adresleri bulunamayanlara, 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 28 inci maddesi gereğince ilan yoluyla tebligat suretiyle bildirerek duruşmaya katılmaya çağırır. Duruşma günü idareye de tebliğ olunur.

Mahkemece malike doğrudan çıkarılacak meşruhatlı davetiyede veya ilan yolu ile yapılacak tebligatta;

a) Kamulaştırılacak taşınmaz malın tapuda kayıtlı bulunduğu yer, mevkii, pafta, ada, parsel numarası, vasfı, yüzölçümü.

b) Malik veya maliklerin ad ve soyadları,

c) Kamulaştırmayı yapan idarenin adı,

d) 14 üncü maddede öngörülen süre içerisinde, tebligat veya ilan tarihinden itibaren kamulaştırma işlemine idari yargıda iptal veya adli yargıda maddi hatalara karşı düzeltim davası açabilecekleri,

e) Açılacak davalarda husumetin kime yöneltileceği,

f) 14 üncü maddede öngörülen süre içerisinde, kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal davası açanların, dava açtıklarını ve yürütmenin durdurulması kararı aldıklarını belgelendirmedikleri takdirde, kamulaştırma işleminin kesinleşeceği ve mahkemece tespit edilen kamulaştırma bedeli üzerinden taşınmaz malın kamulaştırma yapan idare adına tescil edileceği,

g) Mahkemece tespit edilen kamulaştırma bedelinin hak sahibi adına hangi bankaya yatırılacağı,

h) Konuya ve taşınmaz malın değerine ilişkin tüm savunma ve delilleri, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde mahkemeye yazılı olarak bildirmeleri gerektiği,

Belirtilir.

...”

2. 14. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Kamulaştırmaya konu taşınmaz malın maliki tarafından 10 uncu madde gereğince mahkemece yapılan tebligat gününden, kendilerine tebligat yapılamayanlara tebligat yerine geçmek üzere mahkemece gazete ile yapılan ilan tarihinden itibaren otuz gün içinde, **kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal ve maddi hatalara karşı da adli yargıda düzeltim davası açılabilir.**”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI'nın katılımlarıyla 22/7/2025 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle uygulanacak kural sorunu görüşülmüştür.

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı karamamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmayla yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir

mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, 2942 sayılı Kanun'un 10. maddesinin üçüncü fıkrasının (f) bendinin ve 14. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal ve..." ibaresinin iptallerini talep etmiştir.

4. Anılan Kanun'un 10. maddesinin üçüncü fıkrasının itiraz konusu (f) bendinde; Kanun'un 14. maddesinde öngörülen süre içinde, kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal davası açanların, dava açtıklarını ve yürütmenin durdurulması kararı aldıklarını belgelendirmedikleri takdirde, kamulaştırma işleminin kesinleşeceğinin ve mahkemece tespit edilen kamulaştırma bedeli üzerinden taşınmaz malın kamulaştırma yapan idare adına tescil edileceğinin meşruhatlı davetiye ile malike bildirileceği öngörülmüştür.

5. Söz konusu maddenin birinci fıkrasında da kamulaştırmaya konu taşınmazın maliki tarafından 10. madde gereğince mahkemece yapılan tebligat gününden, kendilerine tebligat yapılamayanlara tebligat yerine geçmek üzere mahkemece gazeteyle yapılan ilan tarihinden itibaren otuz gün içinde, kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal ve maddi hatalara karşı da adli yargıda düzeltim davası açılabilmesi hüküm altına alınmıştır. Anılan fıkra da yer alan "...kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal ve..." ibaresi ise itiraz konusu diğer kuralı oluşturmaktadır.

6. İtiraz yoluna başvuran Mahkemede bakılmakta olan davanın konusu kamulaştırma bedelinin tespiti ve taşınmazın idare adına tescili talebine ilişkindir. Söz konusu davada kamulaştırma işleminin iptaline yönelik bir talep bulunmamaktadır. Bu itibarla kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda dava açılabilmesini öngören kuralın itiraz yoluna başvuran Mahkemede bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

7. Açıklanan nedenle 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 24/4/2001 tarihli ve 4650 sayılı Kanun'un;

A. 5. maddesiyle değiştirilen 10. maddesinin üçüncü fıkrasının (f) bendinin esasının incelenmesine,

B. 7. maddesiyle değiştirilen 14. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal ve..." ibaresinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu ibareye yönelik başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

8. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Murat ÖZDEN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların

gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüldüğü düşünöldü:

9. 2942 sayılı Kanun'un 10. maddesinin üçüncü fıkrasının itiraz konusu (f) bendinde yer alan "...ve yürütmenin durdurulması kararı aldıklarını..." ibaresi, Anayasa Mahkemesinin 10/7/2025 tarihli ve E.2025/148, K.2025/141 sayılı kararıyla iptal edilmiş olup anılan karar 1/12/2025 tarihli ve 33094 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Bu itibarla anılan ibareye yönelik itiraz başvurusunun konusunun kalmadığı anlaşılmıştır.

10. Açıklanan nedenle bu ibareye yönelik konusu kalmayan başvuru hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

11. Öte yandan itiraz konusu bendin kalan kısmında söz konusu Kanun'un 14. maddesinde öngörölen süre içinde kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal davası açanların, dava açtıklarını belgelendirmedikleri takdirde, kamulaştırma işleminin kesinleşeceğinin ve mahkemece tespit edilen kamulaştırma bedeli üzerinden taşınmaz malın kamulaştırma yapan idare adına tescil edileceğinin meşruhatlı davetiyeyle maliklere bildirilmesi öngörölmüştür.

12. Kuralın kalan kısmı uyarınca maliklere bildirilmesi öngörölen husus ise Kanun'un 10. maddesinin on dördüncü fıkrasında düzenlenmiştir. Anılan fıkraya göre Kanun'un 14. maddesinde belirtilen süre içinde, kamulaştırma işlemine karşı hak sahipleri tarafından idari yargıda iptal davası açılması ve idari yargı mahkemelerince de yürütmenin durdurulması kararı verilmesi hâlinde hukuk mahkemesince idari yargıda açılan davanın bekletici mesele kabul edilerek bunun sonucuna göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Ancak söz konusu fıkra, Anayasa Mahkemesinin 25/12/2024 tarihli ve E.2024/101, K.2024/232 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

13. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin anılan iptal kararına konu hususun bildirilmesini öngören kuralın kalan kısmının da uygulanma imkânı kalmamıştır.

14. Açıklanan nedenle uygulanma imkânı kalmayan kuralın kalan kısmına yönelik başvuru hakkında da karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

IV. HÜKÜM

4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 24/4/2001 tarihli ve 4650 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle değiştirilen 10. maddesinin üçüncü fıkrasının (f) bendine ilişkin itiraz başvurusu hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA 15/1/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI